

LOKALNE POLITIKE POD POVEĆALOM – PRAĆENJE PROVEDBE CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U LOKALNIM ZAJEDNICAMA

IZVJEŠTAJ

Projekt "Lokalne politike pod povećalom – praćenje provedbe Ciljeva održivog razvoja u lokalnim zajednicama" omogućen je financijskom podrškom Islanda, Lihtenštajna i Norveške u okviru EGP grantova.

Sadržaj ovog izvještaja isključiva je odgovornost Europskog doma Vukovar i ne odražava nužno stavove država donatorica i Upravitelja Fonda.

Izvještaj

Projektom *Lokalne politike pod povećalom – praćenje provedbe Ciljeva održivog razvoja u lokalnim zajednicama* platforma CROSOL iz Zagreba u partnerstvu s Europskim domom Vukovar, Omladinskom udrugom Podum iz Otočca te Citizens Foundation sa Islanda kroz područje politika vezanih uz ciljeve održivog razvoja. ima za cilj rad na jačanju zagovaračkih kapaciteta i *watchdog* uloga lokalnih organizacija civilnog društva u Vukovarsko-srijemskoj i Ličko – senjskoj županiji. Projekt je financiran od strane Fonda za aktivno građanstvo (ACF) u Hrvatskoj.

Europski dom Vukovar u ulozi partnera provodio je u svojoj lokalnoj zajednici aktivnosti vezane za rodnu ravnopravnost. Tema rodne ravnopravnosti se pokazala kao jedna od tema koja je na krajnjem istoku Republike Hrvatske najmanje zastupljena u javnom i političkom životu. Centralizacijom i urbanizacijom velikih sredina, istok Hrvatske ostao je pomalo zanemaren po pitanju razvijanja društva u području rodne ravnopravnosti te je na neki način ostao zatočen u vremenu gdje se preferira dominacija nad ženskim spolom. Sama Strategija EU za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025. predstavlja obavezu o postizanju Unije ravnopravnosti, odnosno u njoj se nalaze ciljevi i mjere za napredak u postizanju Europe u kojoj vlada rodna ravnopravnost.¹ Ono što je ključni cilj EU je da žene i muškarci, djevojčice i dječaci imaju jednake mogućnosti za sudjelovanje u društvu u potpuno slobodnoj volji onoga puta kojim su odlučili kročiti. Također, cilj je i zaustavljanje rodno uvjetovanog nasilja, ukidanje rodnih razlika na tržištu rada, rušenje rodnih stereotipova, borba protiv rodnih razlika u plaćama i mirovinama, suzbijanje mizoginije i slično.

Pregled trenutnog stanja

Zakon o ravnopravnosti spolova² u Republici Hrvatskoj postoji, no njegova primjena je selektivna te je problematika realizacije rodno uvjetovanih prava velika. Primjerice prema članku 3. stavak 1. Zakona o ravnopravnosti spolova svako državno tijelo uključujući i lokalnu samoupravu, ali i pravne osobe u pretežitom vlasništvu države dužni su u svim fazama planiranja, donošenja i provedbe pravnih akata, odluka ili akcija, ocjenjivati i vrednovati učinke tih akata, odluka ili akcija na položaj žena, odnosno muškaraca, radi provođenja stvarne ravnopravnosti žena i muškaraca. Također isti članak, ali stavak 2. kaže da bi sva državna tijela, tijela lok. jedinica i

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_hr#strategija-za-rodnu-ravnopravnost-2020--2025

² <https://www.zakon.hr/z/388/Zakon-o-ravnopravnosti-spolova>

područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima, obrazovne i znanstvene institucije te pravne osobe u pretežitom vlasništvu države i jedinica lok. uprave i područne samouprave dužne su provoditi programe izobrazbe o ravnopravnosti spolova svoje djelatnike/ce. Nažalost, to nije u primjeni u većini jedinica lokalne i područne odnosno regionalne samouprave.

Uvidom u javno dostupne informacije grada Vukovara i Vukovarsko-srijemske županije stanje je poražavajuće. Nisu ispunjene neke primarne obveze poput osnivanja Povjerenstva za ravnopravnost spolova na razini Grada Vukovara. Stoga, nije moguće naći niti jedan strateški dokument koji definira politike rodne ravnopravnosti. Na razini županije Povjerenstvo je osnovano, ali se u protekle dvije godine sastajalo jednom godišnje.

Kroz definiciju rodno osjetljivog proračuna, koji za razliku od uobičajenog proračuna, osim plaćenog rada, vrednuje i uzima u obzir i neplaćeni rad i neproporcionalnu raspodjelu istog između muškaraca i žena, razvidno je da ni Grad Vukovar ni Vukovarsko-srijemska županija nemaju kroz svoj proračun direktnih stavki koje bi bile namijenjene poboljšanju rodne ravnopravnosti. Osim, moramo istaknuti, određenih ulaganja u predškolski odgoj i obrazovanje te produženi boravak djece, što je pohvalno.

Uzroci takvom stanju su mnogobrojni. Jedan od uzroka je što je Gradska vlast velik dio svog rada usmjerila na ratni turizam te promociju grada u toj prizmi. Tu nema velikog prostora za promociju rodne ravnopravnosti. Grad je imao funkcionalna dva savjeta: Savjet za branitelje i Savjet mladih (istekom mandata nije izabran novi Savjet).

Kako u slučaju Grada Vukovara tako i u VSŽ javno nije dostupan ni jedan strateški dokument koji definira politike rodne ravnopravnosti.

Stavovi građana i udruga

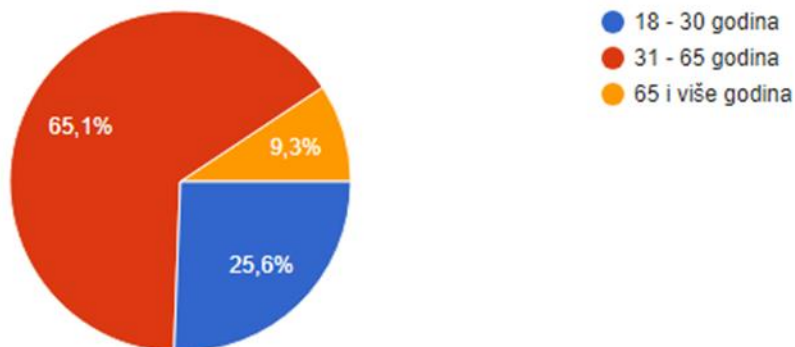
U trajanju od mjesec dana anketu smo provodili na području Vukovarsko – srijemske županije gdje smo pitali naše sugrađane, ali i predstavnike udruga građana za njihovo viđenje o stanju rodno uvjetovanih prava u VSŽ-u. Cilj je bio dobiti sliku o tome što građani misle koji su ključni problemi u području rodne ravnopravnosti, kako bismo njihova mišljenja uključili u ovaj dokument i prenijeli ih lokalnim vlastima te ih potaknuli na poboljšanje lokalnih politika/mjera.

Demografska i socioekonomska struktura ispitanika i ispitanica:

- ukupno 43
- 10 organizacija civilnog društva
- 76,7 % žena
- 23,3 % muškaraca

Vaše navršene godine života:

43 odgovora

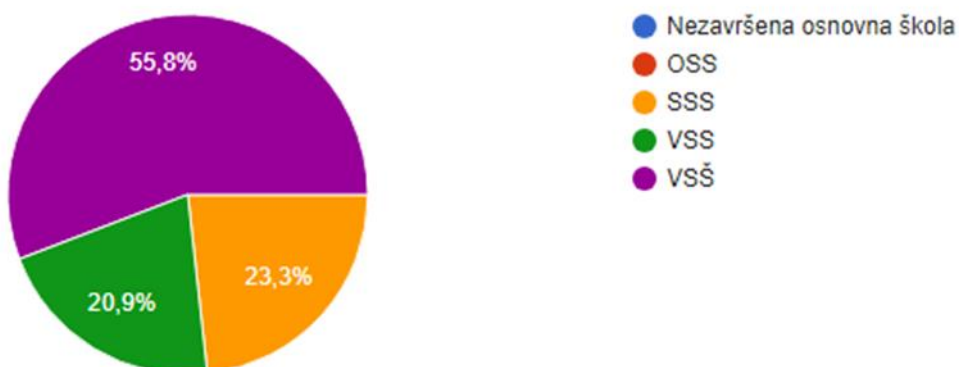

Grafikon 1. Prikaz dobne strukture ispitanika

Grafikon 2. Prikaz razine obrazovanja ispitanika

Koja je razina Vašeg završenog obrazovanja?

43 odgovora

Većina ispitanika i ispitanica smatra da žene i LGBTIQ+ osobe u diskriminirajućem položaju kako u radnoj sferi tako i u političkoj. Posebno ističu stav da žene nisu dovoljno zastupljene u političkom životu, njih preko 79 %. Njih preko 86 % smatra da je potrebno poštivati kvote o zastupljenosti žena na mjestima odlučivanja na lokalnoj razini. Isti postotak smatra kako su žene jednako sposobne obavljati liderske političke pozicije kao i muškarci.

Kod pitanja vezanih za radni odnos i napredovanje, većina ispitanika i ispitanica smatra da žene u većoj mjeri teže napreduju u današnjem hrvatskom poslovnom okruženju. Njih preko 52 % smatra da su žene u većoj mjeri podzastupljene u upravljačkim tijelima i odborima, a preko 44 % ispitanika i ispitanica u većoj mjeri smatra da žene ne primaju istu plaću kao i muškarci za isti posao. Preko 70 % ispitanika i ispitanica u većoj mjeri smatra da muškarci općenito značajno brže napreduju od žena. U većoj mjeri 56 % ispitanika i ispitanica smatra da nedostatak ambicije nije razlog napredovanja kod žena, za razliku od muškaraca. Veći broj ispitanika i ispitanica, njih preko 55 % smatra u njihovoj sredini žene moraju ostvarivati puno bolje rezultate od muškaraca kako bi bile priznate.

Preko 72 % ispitanika i ispitanica smatra da LGBTIQ+ osobe nisu ravnopravno prihvaćene u društvu. Njih preko 70 % smatra da u većoj mjeri LGBTIQ+ osobe teže napreduju u današnjem suvremenom hrvatskom poslovnom okruženju. Preko 62 % ispitanika i ispitanica smatra da mu/joj neće biti problem ukoliko mu/joj poslodavac/rukovoditelj bude LGBTIQ+ osoba, a preko 32 % ne razmišlja o tome. U većoj mjeri njih 53 % smatra kako su LGBTIQ+ osobe podzastupljene u upravljačkim tijelima i odborima. U većoj mjeri preko 52 % ispitanika i ispitanica ne slaže se da LGBTIQ+ osobe imaju nedostatak ambicije napredovanja. U većoj mjeri njih 52 % smatra da u njihovoj sredini LGBTIQ+ osobama nije pružena jednaka mogućnost napredovanja u politici kao i ostalima te njih preko 88 % u većoj mjeri smatra kako su LGBTIQ+ osobe jednako sposobne obavljati liderske političke pozicije.

Preporuke za poboljšanje i kratki zaključak

Situacija u segmentu politika rodne ravnopravnosti u Gradu Vukovaru i Vukovarsko-srijemskoj županiji je na vrlo niskoj razini, odnosno čak ni svijest o potrebi rada na strateškim dokumentima i provedbi javnih politika prije svega kroz rodno osjetljiv proračun nije prisutna. U javnosti je prisutan patrijarhalni diskurs, a većina javnog obraćanja političkih elita prema ženama odnosi se dosta patronizirajuće. Organizacije civilnog društva čine dosta, ali naravno da je politička volja za provedbu javnih politika ključna. Neki pod prijedloga preporuka za poboljšanje situacije:

- Osnivanje Povjerenstvo za ravnopravnost spolova kako na razini Grada Vukovara tako i drugih gradova i općina na području VSŽ

- Odabrati gradske urede/općinske odjele koji će definirati programe/mjere/aktivnosti koji će biti predmet rodni analiza proračuna u početnoj fazi
- Organizirati edukacije i radionice ne samo za zainteresiranu javnost, nego prije svega za dužnosnike i službenike na lokalnoj razini vlasti
- Uključivanje građana i građanki u sve faze proračunskog ciklusa, osobito faze pripreme i planiranja proračuna organiziranjem, javnih rasprava i tribina s namjerom prepoznavanja potreba i prioriteta žena i muškaraca, LGBTIQ+ osoba različitih dobnih skupina, razine, obrazovanja, imovinskog statusa itd.
- Kampanje od strane jedinica lokalne i područne samouprave koje idu u smjeru još jačeg progovaranja po pitanju jaza između plaća žena i muškaraca za isti posao, težeg napredovanja žena iako su u postotku žene obrazovanije te neplaćenog kućanskog rada

Glavni zaključci kroz provedene konzultacije u našoj zajednici pokazuju na jasnu potrebu osnivanja povjerenstava za ravnopravnost spolova, definiranje programa, mjera ili aktivnosti u svrhu provođenja rodni analiza proračuna, organiziranje edukacija i radionica za sve građanke i građane kako grada Vukovara tako i cijele Vukovarsko-srijemske županije. Također jasno je definirana potreba za organizacijom kampanja radi smanjivanja i suzbijanja razlika u plaćama između žena i muškaraca, napredovanja u poslu po jednakim uvjetima bez obzira na spol. Ovim putem pozivamo kako grad Vukovar, Vukovarsko-srijemsku županiju tako i sve jedinice lokalne i regionalne samouprave na diskusiju i suradnju kako bi se dane preporuke provele u djelo, a svi oni koji su neravnopravni u svojim kolektivima i u našem društvu dobili jednaka prava i povlastice.